

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

Oplatka Gábor

(Budapest, 1935. szeptember 28.)

*a Magyar Tudományos Akadémia
külső tagja*

Gábor Oplatka was born in Budapest on 28 September 1935. The family came to Hungary from Prague in the second half of the 19th century. His father, György Oplatka was the first director of the Sugar Research Institute (Cukoripari Kutató Intézet), and he learnt a lot from him. In his teen age he was a scout, when the Hungarian Scout Association was dissolved, he and his friends founded the Association of Young Tourists, which later became part of the Kinizsi Sport Club and – being successful in competitions (Outstanding Sportsmen of the Hungarian People's Republic) – they could go on their original scout activities. He began his high school education at the Faculty of Mechanical Engineering of the Technical University in Budapest, but in 1956 the family left Hungary, and he became a

Oplatka Gábor 1935. szeptember 28-án született Budapesten. Az Oplatka család Prágából költözött Magyarországra a 19. század második felében. Édesapja, Oplatka György a Cukoripari Kutatóintézet első igazgatója volt, nagyon sokat tanult tőle. Tizenéves korában cserkész volt, a Magyarországi Cserkészszövetség feloszlása után néhány társával megalapították az Ifjú Turisták Egyesületét, ez később beolvadt a Kinizsi Sportegyesületbe, ahol – mivel számos versenyt nyertek (A Népköztársaság kiváló sportolója lett), folytatni tudták az eredeti cserkésztevékenységet. Egyetemi tanulmányait a Budapesti Műszaki Egyetem Gépészmérnöki Karán kezdte el, de a család 1956-ban elhagyta Magyarországot, így az ETH Zürich diákja lett. Itt szerzett diplomát.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADEÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

II. oldal

student of the ETH Zurich, where he earned his degree. Subsequently he was a member of the scientific staff, a senior assistant, and a section leader at the ETH Zurich Institute of construction equipment and transportation machinery under Prof. Otto Zweifel, where he completed his doctorate with a thesis on the endurance of wire ropes. In 1983 he was awarded the title of professor. Following Prof. Zweifel's retirement professor Oplatka took over the direction and the lectures of the institute. Since the founding of the Institute for Lightweight Structures and Ropeways (Swiss Federal Institute of Technology), he has headed the field of ropeways. He had courses in material handling, ropeways and mechanical equipment for rural engineering, mechanical engineering. He was guest lecturer among others in Vienna, Budapest, Karlsruhe, Košice (Kassa), Cracow, Leoben and Miskolc. In 2000 he retired, now he is professor emeritus. Prof. Oplatka's research concentrates on the safety of wire ropes and ropeways, focusing on safety problems and unusual events/accidents. The spectrum is wide, ropeways are used all over the world for the transport of materials and persons. In Switzerland alone more than 1.000 ropeways are in operation, they transport nearly 200 million people every year. He knows all the significant cases – among them the famous San Francisco Cable Car and the Ngong Ping Skyrail cabin in Hong Kong as well as ropeways in

Tudományos pályafutását tudományos munkatársként kezdte az Építő- és Szállítógépek Tanszékén, később adjunktus és osztályvezető lett. Otto Zweifel professzorral dolgozott, PhD fokozatát a drótkötelek tartósságának kutatásával szerezte meg. 1983-ban professzori kinevezést kapott, Zweifel professzor nyugdíjazása után átvette előadásait és az intézet irányítását. A Könnyűszerkezetek és Kötélpályák Intézetének megalakulása óta vezetője volt a kötélpályarészlegnek. Előadásokat tartott az anyagkezelés, a kötélpályák, a mechanikus berendezések vidéken, illetve a géptan területén. Vendégelőadó volt többek között Bécsben, Budapesten, Karlsruheban, Kassán, Krakóban, Leobenben és Miskolcon. 2000-ben nyugdíjba vonult, azóta professor emeritus.

Oplatka professzor fő kutatási területe a sodronykötelek és kötélpályák üzembiztonsága. Elsősorban a biztonsági kérdésekkel és a rendkívüli eseményekkel foglalkozik. A spektrum széles, kötélpályákat világszerte használnak, anyagok és személyek szállítására. Egyedül Svájcban több mint ezer pálya működik, amelyeket évente mintegy 200 millió utas vesz igénybe. Ismeri az összes jelentősebb esetet, San Franciscótól Hongkongig és Ausztráliától Izlandig, mert a legtöbb esetben ő vezeti a vizsgálatot vagy a vizsgálók referáltak neki. Az ezekből és a kutatásokból származó ismeretek több mint száz cikkben, még több

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

III. oldal

Australia and Island – as in most cases he led the investigations or the investigators reported him. He is the author of more than 100 scientific papers, he read several lectures to experts and contributed to safety regulations. The above cable cars are of high safety in our days.

Prof. Oplatka is technical counsel of the supervising authority in Switzerland. He is founding member, past president and honorary member of the OIPEEC (International Organization for the study of the endurance of ropes), and of the OITAF (International Organization for transportation by cables). He regularly attends the OIPEEC conferences, held in every second year. The first one was organized in Zurich in 1963. In 1995 he received the honorary title of Dr. h. c. from the University of Miskolc, Hungary and in 2007 he became honorary member of the Chamber of the Hungarian Engineers. He was awarded the Élet Almája prize of the Technical University of Košice (Kassa) and the dr. Sváb János Életműdíj of the Magyar Felvonó Szövetség (Hungarian Association of Elevator Companies) in 2016.

After the regime change he promoted the collaboration of his institute in Zurich with universities in Budapest, Miskolc and Košice (Kassa), and every year two Hungarian students were received to help them prepare their theses. He is vice president of the Association of Hungarian Engineers and Architects in Switzerland (MMÉSE). By chance he found a

a szakembereknek tartott előadásokban, valamint az előírásokban szűrődnek le. Ezek a berendezések ma a legbiztonságosabbak közé tartoznak. A svájci felügyeleti hatóság műszaki tanácsadója. Alapító tagja, elnöke, majd tiszteletbeli tagja az OIPEEC-nek (a sodronykötelek tartósságát vizsgáló nemzetközi szervezetnek) és az OITAF-nek (a kötélpályás közlekedés nemzetközi szervezetének). Rendszeres előadója a kétévenként tartott OIPEEC-konferenciáknak, az elsőt Zürichben tartották 1963-ban. 1995-ben a Miskolci Egyetem díszdoktora, 2007-ben a Magyar Mérnöki Kamara tiszteletbeli tagja lett. A Kassai Egyetem rektora az Élet Almája díjat adományozta neki, 2016-ban pedig a Magyar Felvonó Szövetség dr. Sváb János Életműdíjában részesült. A rendszerváltás után sokat tett a zürichi intézet és a budapesti, miskolci és kassai egyetem együttműködéséért, évente két, szakdolgozatát író magyar diákot fogadtak Zürichben. Alelnöke a Magyar Mérnökök és Építészek Svájci Egyesületének (MMESE). Véletlenül bukkant rá az I. világháborúban Svájc határán harcoló magyar katonák síremlékére, akiknek az eddig fel nem dolgozott történetét felkutatta és publikálta. 2015-ben az MMESE emléktúrát szervezett az Umbrail-hágóhoz és Stilsferjochhoz, ő volt a túra szakmai vezetője. A témából előadást tartott többek között a Hazáért nemzetközi konferencián is, amelyet

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

IV. oldal

memorial of Hungarian soldiers fighting on the Swiss border in World War I, he researched and published their unprocessed history. In 2015 he guided an in memoriam tour of the MMÉSE to the Umbrail pass and Stilsferjoch. He lectured on the subject among others at an international conference titled “Hazáért” (Pro Patria) commemorating World War I, organized by the National University of Public Service and the Hungarian Historical Society of Zurich in 2015. He was one of the first initiators willing to rescue the Hungarian books of the aging diaspora. He is member of the Friends of Hungary Foundation and veteran of the Schweizer Alpen-Club. In 2001 he was elected external member of the Hungarian Academy of Sciences in the Section of Earth Sciences. He read his inaugural paper “Kötelek, kötelesség, elkötelezettség” (Ropes, responsibility, commitment) on 16th October 2001. (A detailed CV was published in Horn János: Életutak in 2008).

a Nemzeti Közzolgálati Egyetem és a Zürichi Magyar Történelmi Egyesület rendezett 2015-ben Budapesten. Egyik kezdeményezője volt az idősödő magyar diaszpóra könyveinek megmentésére irányuló mozgalomnak. Tagja a Magyarország Barátai Alapítványnak. A Schweizer Alpen-Club (SAC) veteránja. 2001-ben a Magyar Tudományos Akadémia külső tagjává választották a Földtudományok Osztályában. Székfoglaló előadását 2001. október 16-án tartotta Kötelek, kötelesség, elkötelezettség címmel. (Egy részletesebb életrajz megjelent róla Horn János: Életutak című kötetében 2008-ban).

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

V. oldal

We asked three questions to Professor Gabor Oplatka. The questions and his short answers follow.

I understand the questions but they are a bit problematic to answer. They focus on the sense of being Hungarian, while here one is valued on the basis of their knowledge and behaviour. The cover of one's passport is not important – except for us, Hungarians no one will associate a person like Ádám Fischer with Hungary but with professional excellence. On the other hand my more or less exact information is limited on my field, otherwise I can rely on my general education.

1. Hungary is very proud of its «grey matter», scientific performance is considered one of the country's most important results. How important do you think Hungary is in the scientific world of the 21st century?

Gabor Oplatka: Nowadays most research is done in firms, and the subject as well as the results are secret. Names are not given (Recently a researcher told something about his work in his lecture, and he was immediately fired, he was allowed to take only his personal belongings.) Basic research is made by international teams, several Hungarian experts are involved

Három kérdést tettünk föl Oplatka Gábor professzor úrnak. A kérdéseket és a válaszokat az alábbiakban közöljük.

A kérdések érthetők és megérthetők, de a megválaszolásuk nekem némi gondot okoz. A fő különbség az, hogy amíg a kérdésekben a „magyarságon” van a hangsúly, addig itt az embert a tudása és viselkedése alapján ítélik meg. Az útlevelemnek a fedőlapja lényegtelen, legalább is a szóban forgó körökben. (Egy „Fischer Ádám”-ot rajtunk kívül vajmi kevesen asszociálják Magyarországgal, hanem csak a szakmai kiválóságával.) Másrészt pedig a szükséges mélységben én a szakmámat ismerem. Azon túlmenően csak az általános műveltségemre hagyatkozhatok.

1. Magyarország nagyon büszke a szürkeállományára, a tudományos teljesítmény az ország egyik legfontosabb eredményének számít. Hogyan ítéli meg Magyarországnak a 21. századi tudomány világában betöltött szerepét?

Oplatka Gábor: Manapság a kutatás nagy része a cégeken belül készül és titkos, mind a témája, mind az eredménye. Neveket nem adnak ki. (Nemrég egy ilyenén dolgozó nálunk az előadásában tett a tevékenységéről egy említést. Azonnali hatállyal felmondtak neki. Munkahelyéről csak a személyes holmiját hozták ki neki.) Az akadémiai alapkutatást (nemzetközi)

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VI. oldal

– from Hungary and outside Hungary.
However, not nationality, but expertise and team works are evaluate, the merits of the contributing individuals can hardly be defined.

2. A great number of excellent Hungarian scientists live and work outside Hungary. What do you think of your national and professional identity with reference to your scientific career?

Gabor Oplatka: My contribution is the merit of the team and the sponsors, not only mine. Our team was international, some Swiss among them. In accordance everybody, who contributed with his ideas was listed as author of the publication and we acknowledged the work of everybody who somehow took part – e.g. made measurements. This was always seriously taken in consideration.

3. We live in a changing world facing problems unknown earlier. Which areas of research can meet the most urgent demands of our days?

Gabor Oplatka: Exponential growth of population, the pollution of the air and the seas are the biggest problems. And the short-sightedness of some decision makers.

csoportok végzik és ezekben sokszor találhatók magyarok is. Ezek lehetnek kintiek vagy „hazaiak”. De ezekben a csoportokban nem a nemzetiség, hanem a hozzáértés és a csapatmunkára való készség a mérvadó. Az egyes tagok érdemei nem vagy aligha definiálhatók.

2. Sok magyar tudós él és dolgozik Magyarországhatárain kívül. Milyen összefüggést lát nemzeti/etnikai hovatartozása és tudományos pályafutása között?

Oplatka Gábor: Hogy én mit tettem hozzá, az nem (csak) az én érdemem, hanem a csapaté és a pénzügyké. A mi csapatunkban volt sokféle nemzetiségű tag, még svájci is. Ennek megfelelően a publikációk szerzői közé mindenkit felsoroltunk, aki ötlettel járult hozzá és a végén megköszöntük azoknak, akik tevékenyen ügyködtek, pl. a méréseket végezték. Erre nagyon ügyeltünk.

3. Változó világunkban korábban ismeretlen problémákkal szembesülünk. Véleménye szerint melyik tudományterület kutatásai adhatnak leginkább választ korunk legégetőbb kérdéseire?

Oplatka Gábor: Hogy mi a nagy probléma? Az exponenciális népszaporulat, a levegő- és tengerszennyezés. No meg a betonfejek rövidlátású intézkedései.

KÜLHONI MAGYAR TUDÓSPORTRÉK

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA MAGYAR TUDOMÁNYOSSÁG KÜLFÖLDÖN ELNÖKI BIZOTTSÁG

HUNGARIAN ACADEMY OF SCIENCES HUNGARIAN SCIENCE ABROAD PRESIDENTIAL COMMITTEE

VII. oldal

Contact

Trichtenhausen Strasse 58
CH-8053 Zürich
Switzerland
Tel.: + 41 1 3818561, + 41 79 4128892
E-mail: gabor@oplatka.ch

Kapcsolat

Trichtenhausen Strasse 58
CH-8053 Zürich
Switzerland
Tel.: + 41 1 3818561, + 41 79 4128892
E-mail: gabor@oplatka.ch